

CS I./2024

I. Certifikačná schéma osôb vykonávajúcich senzoričné posudzovanie potravinárskych a poľnohospodárskych výrobkov – senzoričné skúšky základné

Predmet certifikácie – potravinárske a poľnohospodárske výrobky.

Popis práce a úloh certifikovaných osôb

Osoby, ktoré úspešne absolvujú senzoričné skúšky budú spôsobilé vykonávať senzoričné posudzovanie všetkých potravinárskych a poľnohospodárskych výrobkov, surovín a krmív, v rôznych oblastiach, či už u producentov poľnohospodárskych výrobkov, krmív, výrobcov, distribútorov potravín, na rôznych súťažiach, ktorých súčasťou je senzoričné posudzovanie. Svoju odbornú spôsobilosť budú môcť preukázať získaným certifikátom spôsobilosti pre senzoričné posudzovanie potravinárskych a poľnohospodárskych výrobkov.

Požadovaná kompetentnosť

Kandidát sa musí preukázať:

- znalosťou základných pojmov a definícií senzoričkej analýzy formou písomného testu
- spôsobilosťou správneho rozoznávania farieb - Ishihara test farbosleposti
- spôsobilosťou rozoznávať a rozlišovať základné a vedľajšie chute
- spôsobilosťou rozoznávať pachy a intenzitu pachov
- spôsobilosťou rozlišovať farebné odtiene a ich intenzitu
- spôsobilosťou opisu textúry a rozlíšenia intenzity textúry

Súhrn noriem a predpisov súvisiacich s procesom certifikácie:

ŠPP 01 *Výber a výcvik kandidátov:*

ISO 3972:2011 Sensory analysis – Methodology – Method of investigating sensitivity of taste

STN ISO 5496:2012 Senzorická analýza. Metodika. Úvodné zaškolenie a výcvik posudzovateľov v zisťovaní a rozpoznávaní pachov

ISO 8586:2023 Sensory analysis — Selection and training of sensory assessors

STN EN ISO 8589:2010 Senzorická analýza - Všeobecný návod na usporiadanie senzoričných pracovísk

ŠPP 02 *Senzoričné skúšky základné:*

ISO 3972:2011 Sensory analysis – Methodology – Method of investigating sensitivity of taste

STN EN ISO 5495:2008 Senzorická analýza - Metodika - Párový porovnávací test

STN ISO 5496:2012 Senzorická analýza. Metodika. Úvodné zaškolenie a výcvik posudzovateľov v zisťovaní a rozpoznávaní pachov

ČSN ISO 6658:2022 Senzorická analýza. Metodologie. Obecný návod.

ISO 8586:2023 Sensory analysis — Selection and training of sensory assessors

ČSN ISO 8587:2008 Senzorická analýza - Metodologie - Pořadová zkouška

STN ISO 8589:2010 Senzorická analýza Všeobecný návod na usporiadanie senzorických pracovísk

STN EN ISO 10399:2011 Senzorická analýza. Metodika. Skúška duo-trio.

ČSN ISO 11037:2002 Senzorická analýza - Obecná směrnice a zkušební metoda pro posuzování barvy potravin

Požiadavky na certifikačné procesy:

a) kritériá na počiatočnú certifikáciu a recertifikáciu

O certifikáciu v oblasti senzorického posudzovania potravinárskych a poľnohospodárskych výrobkov sa môže uchádzať každá osoba, ktorá splní nasledujúce podmienky:

- **vyplní žiadosť o certifikáciu** a osobne, poštou alebo mailom ju doručí Certifikačnému orgánu
- **svojim podpisom v žiadosti sa zaviazá, že:**
 - dodrží všetky zásady požadované pre udelenie Certifikátu spôsobilosti pre senzorické posudzovanie potravinárskych a poľnohospodárskych výrobkov
 - je uzrozumený s príslušnými ustanoveniami certifikačnej schémy
 - bude sa odvolávať na certifikáciu len v súlade s predmetom udelenej certifikácie
 - nepoužije certifikáciu spôsobom narušujúcim povesť certifikačného orgánu a neurobí žiadne vyhlásenia týkajúce sa certifikácie, ktoré by certifikačný orgán mohol považovať za zavádzajúce alebo neoprávnené
 - pri pozastavení platnosti alebo zrušení certifikácie prestane uplatňovať všetky certifikačné oprávnenia obsahujúce odvolania na certifikačný orgán alebo stav certifikácie a vráti všetky certifikačným orgánom vydané certifikáty
 - nepoužije certifikát zavádzajúcim spôsobom
 - v prípade zneužitia Certifikátu spôsobilosti si je vedomý možnosti pozastavenia jeho účinnosti alebo zrušenia jeho platnosti

- bezodkladne bude informovať certifikačný orgán o záležitostiach, ktoré môžu mať vplyv na schopnosť certifikovanej osoby naďalej plniť certifikačné požiadavky (závažné zmeny zdravotného stavu).
- zaväzuje sa neposkytnúť dôverné materiály zo skúšky a nepodieľať sa na podvodných postupoch získania skúšky, do priestoru skúšania neprinesie neoprávnené pomôcky
- berie na vedomie, že pri skúškach sa podrobí testu, pri ktorom sa preukáže, či netrpí poruchou farebného videnia
- uhradí poplatok za výkon skúšok

➤ **uspeje v teoretických skúškach základných**

Za každú správnu odpoveď na otázku v teste kandidát získa 1 bod. Aby ho úspešne absolvoval nesmie stratiť viac ako 4 body.

➤ **uspeje v praktických senzoričných skúškach spôsobilosti**

Po skončení všetkých praktických senzoričných skúšok spôsobilosti má každý kandidát právo opakovať dve skúšky. Podľa počtu dosiahnutých bodov sú kandidáti rozdelení do 2 kategórií, pričom prvá kategória je hodnotená ako vyhovujúca a delí sa na dva stupne a druhá kategória ako nevyhovujúca. Pre jednotlivé stupne prvej kategórie bude dĺžka platnosti Certifikátu spôsobilosti nasledovná:

- stupeň I: platnosť 3 roky
- stupeň II: platnosť 5 rokov

Pri opakovaní jednej skúšky získa kandidát Certifikát spôsobilosti s dĺžkou platnosti podľa dosiahnutého počtu bodov. V prípade opakovania dvoch skúšok získa kandidát Certifikát spôsobilosti s dĺžkou platnosti troch rokov (viď tab.č.1).

Tab. č. 1 Zaradenie do kategórii podľa dosiahnutých výsledkov:

dosiah. stupeň	test	skúška č. 1	skúška č. 2	skúška č. 3	skúška č. 4	skúška č. 5	skúška č. 6	skúška č. 7	skúška č. 8	skúška č. 9	skúška č. 10	skúška č. 11
	Maximálny počet bodov, ktorý je možné dosiahnuť											
	20	12	11		20	45	7	4		10	18	
Minimálny počet bodov, ktorý je nutné dosiahnuť pre získanie certifikátu												
I.	16	9	8		15	32	5	3	3	7	12	
II.			10		18	36	6	4	4	9	15	

Recertifikácia sa realizuje rovnakým spôsobom ako certifikácia. Certifikovaná osoba, ktorej platnosť certifikátu uplynula, musí splniť všetky požiadavky ako ostatní záujemcovia o certifikáciu, ktorí sa certifikujú prvýkrát.

b) metódy posudzovania pre prvotnú certifikáciu a recertifikáciu

Teoretické skúšky základné – Výber a výcvik

Pri skúškach sa kandidát oboznámi so základmi sensorickej analýzy, so skúškami sensorickej analýzy a oboznámi sa so základnými chuťami. Zároveň každý kandidát absolvuje test obsahujúci 20 otázok z poskytnutých študijných materiálov k sensorickým skúškam základným, ktoré mal k dispozícii minimálne 2 týždne pred skúškami.

Praktické sensorické skúšky základné:

V rámci praktických sensorických skúšok spôsobilosti sa kandidát podrobuje testovaniu v nasledovných čiastkových skúškach:

- **Skúška č. 1 - Skúška podľa Ishiharu**
- **Skúška č. 2 – Skúška rozlíšenia farieb od žltej cez zelenú po modrú**
- **Skúška č. 3 – Skúška rozlíšenia farieb od červenej cez fialovú po modrú**
- **Skúška č. 4 – Skúška rozlíšenia farieb od svetlosivej po tmavosivú**
- **Skúška č. 5 – Skúška na odhalenie ageuzie**
- **Skúška č. 6 - Skúška na odhalenie anosmie**
- **Skúška č. 7. – Trojuholníková skúška**
- **Skúška č. 8 – Poradová skúška rozlíšenia intenzity chutí**
- **Skúška č. 9 – Poradová skúška rozlíšenia intenzity pachov**
- **Skúška č. 10 – Poradová skúška rozlíšenia intenzity textúry**
- **Skúška č. 11 – Skúška opisu textúry**

Metódy posudzovania pre recertifikáciu sú identické s metódami posudzovania pre prvotnú certifikáciu.

c) metódy a kritériá dozoru

Každá certifikovaná osoba sa po dobu platnosti certifikátu spôsobilosti zaviazala bezodkladne informovať certifikačný orgán o záležitostiach, ktoré môžu mať vplyv na schopnosť certifikovanej osoby naďalej plniť certifikačné požiadavky (závažné zmeny zdravotného stavu).

d) kritériá na pozastavenie a odňatie certifikácie

Certifikačný orgán preskúmava správy o sťažnostiach na certifikované osoby priebežne, ako ich obdrží a v čo najkratšom čase, najneskôr však do mesiaca posúdi závažnosť

a opodstatnenosť danej sťažnosti a rozhodne o ďalšom postupe. Pri preukázaní opodstatnenosti a závažnosti sťažnosti na certifikovanú osobu, pozastaví platnosť certifikátu, o čom do 10 dní písomne informuje certifikovanú osobu (príloha PK č. 6 I „Rozhodnutie o pozastavení platnosti certifikátu“). Po odstránení nezhôd certifikovanou osobou, CO zruší pozastavenie platnosti certifikátu a ponechá certifikát v platnosti. V prípade, že certifikovaná osoba nezhody v lehote stanovenej Certifikačným orgánom neodstráni, CO zruší certifikovanej osobe platnosť certifikátu (príloha PK č. 6 J „Rozhodnutie o zrušení certifikátu“).

Certifikovaná osoba je v prípade pozastavenia platnosti povinná vrátiť Certifikačnému orgánu oba Certifikáty spôsobilosti (vo formáte A4 aj vo formáte A7). V prípade nevrátenia certifikátu do termínu určeného Certifikačným orgánom v Rozhodnutí o pozastavení platnosti certifikátu (príloha PK č. 6 I), bude platnosť certifikátu zrušená.

CO informuje o zrušení Certifikátu, resp. o pozastavení platnosti Certifikátu prostredníctvom svojej www. stránky. Certifikačný orgán má postupy a podmienky pre udržiavanie certifikácie v súlade s certifikačnou schémou. Tieto podmienky, vrátane frekvencie a obsahu dozorov, sú odsúhlasené výborom pre schému.

e) kritériá na zmenu predmetu alebo úrovne certifikácie

Zmena predmetu alebo úrovne certifikácie nie je možná.